

משמעותו שמתחייב לאכול כדמשמע במשנתנו.

ומקשינן: **אי הכי** שמדובר שהוא אומר "שבועה שאי אוכל לך", **מאי למימרא** מה צריכה הברייתא להשמיענו זאת, והרי כבר נאמר לפני כן "שבועה לא אוכל לך" שהוא אסור? (5)

ומשנינן: **מהו דתימא**, שמא תאמר, שהאומר

"שבועה שאי אוכל" **לישניה דאיתקילא ליה**. לא היתה כוונתו לישבע שלא יאכל, אלא להיפוך, לישבע שיאכל אלא שהוא נכשל בלשונו ואמר בטעות "שאי אוכל" במקום "שאוכל".

קא משמע לן הברייתא, שאין חוששין לתקלה בלשונו אלא הוא אסור לאכול משל חבירו. (6)

"שבועה לא אוכל לך" שהוא פשיטא, אלא הקושיא שכבר תני לה ברישא. תוס' ד"ה שאי.

6. הרא"ש בנדרים [טז א] מפרש, כיון שהוציא בשפתיו "שאי אוכל" אינו נאמן לומר שנתקל בלשונו.

והתוס' כאן הקשו, מדוע לא נשאל אותו מה היה בדעתו לומר?

ותירצו, שמדובר באופן שהוא אומר שהתכוין לכל מה שישמעע מלשונו.

[לכאורה אין תירוצם מובן, שעדיין יקשה שנשאל אותו מה היה בדעתו לומר, ולפי זה נפרש אנו את משמעות לשונו?

המהר"ם שיק מבאר שבכגון זה שהוא מסכים לכל מה שיהא משמעות לשונו, הולכים אחר מה שיצא מלשונו כמות שהוא ואפילו אם יצא בטעות, שרק במקום שיש לו כוונה הפכית מלשונו מתחשבים במה שרצה לומר באמת. וכתב שדין זה הוא חידוש].

עוד תירצו תוס', שמדובר שהוא שכח מה היה בדעתו לומר. תוס' ד"ה לישנא.

עוד כתבו התוס', שאין להקשות, שאם כן למה צריך להשמיענו את הרישא "שבועה שלא אוכל לך" שהרי אפילו ב"שבועה שאי אוכל" חייב, כל שכן ברישא, שיש לומר שזו אף זו קתני.

ודעת אב"י שבסוגיין, שלפי שניהם משמעותו לחייב עצמו לאכול, נגד דעת אב"י שבסוגיא דנדרים.

ועוד כתב הר"ן, שנראה לו שאין מחלוקת כלל בין הסוגיות, שלא נסתפק אב"י מעולם שהאומר "שאוכל" דעתו לחייב עצמו באכילה, שהרי משנה מפורשת היא לקמן [כט א] "שבועה שאוכל ככר זו ולא אכלה עבר על שבועת ביטוי" משמע דבסתמא "שאוכל" משמעותו לחייב עצמו לאכול, שאם לא כן לא הנחנו מקום ללשון, אלא שאב"י נקט שם בנדרים לרבותא שאפילו אם מסרבין בו לאכול שנראה שאין בדעתו לאכול שהרי היו צריכים להפציר בו פעמים רבות, ואף הוא כשאומר "אכילנא אכילנא" כמה פעמים נראה שכוונתו רק לדחות אותם, אף על פי כן כשנשבע אחר כך "שאוכל" אין אנו אומרים שודאי כוונתו לאסור עצמו מלאכול כדי שיחדלו להפציר בו, אלא תופסים את פשיטות דבריו שמשמעותם לחייב עצמו באכילה. וכל שכן כשאמר "שאוכל" בלי שום סירוב שכוונתו להתחייב לאכול. ואגב שאב"י העמיד את המשנה בנדרים באופן שהיו מסרבין בו לכן העמיד גם את משנתנו במסרבין בו, להשמיענו את הרבותא האמורה.

5. אין הגמרא מקשה על עצם הדין שהוא פשיטא, שאם כן היה להם להקשות על הרישא